

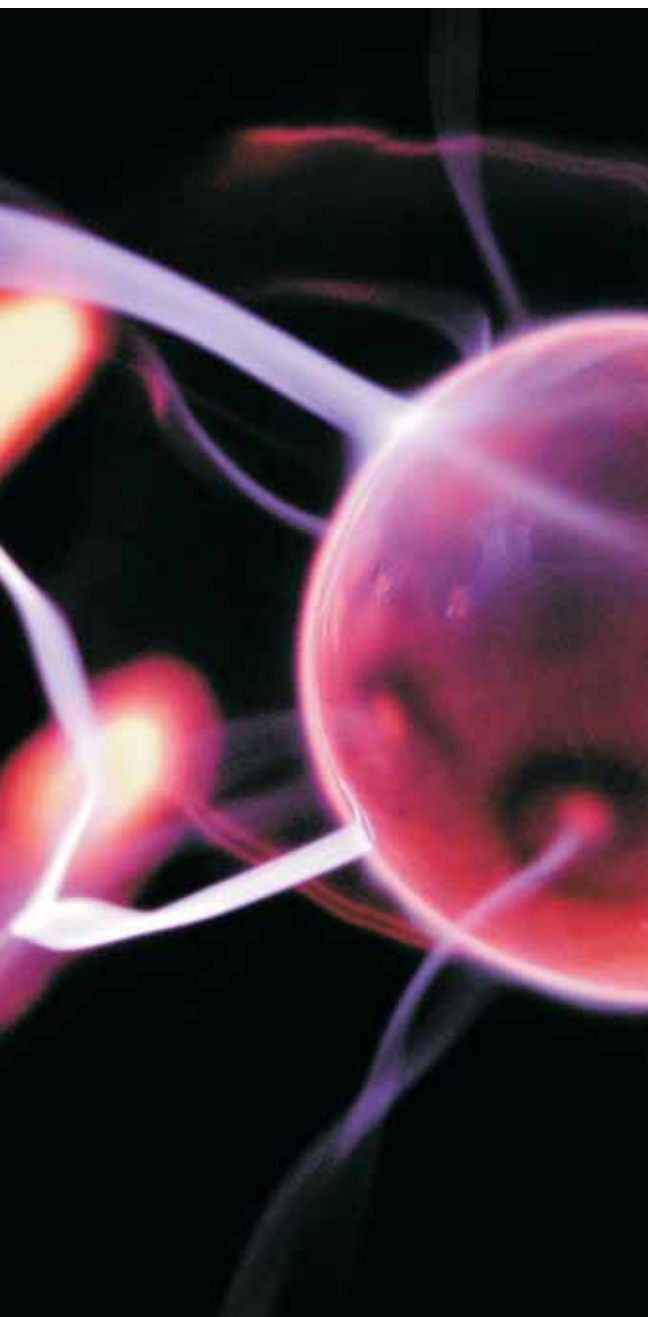
Merlet

Butlletí informatiu del Museu de Terrassa

1er trimestre de 2008 - Núm. 32

32

Editorial

El mes de gener passat es va presentar el Pla de Museus. Redactat per la direcció general del Patrimoni Cultural, amb la participació de la Junta de Museus de Catalunya, se'ns mostra com l'eina que incidirà en el panorama museístic català. El seu objectiu és reordenar i reequilibrar el sistema de museus de Catalunya.

Com s'ha previst fer-ho? Articulant els museus nacionals i els locals. L'objectiu és establir un sistema únic de museus que actuï d'una manera equilibrada i cohesionada. Aquest nou enfocament permetrà el tan esperat desplegament de la Llei de museus de 1990. Abans d'aquesta llei, la situació museística catalana es basava en una organització a partir de museus nacionals, museus comarcals, sales d'exposició permanent i museus monogràfics. A partir de 1990 i fins al Pla, l'atenció s'ha centrat en els museus nacionals, deixant de banda els museus locals i comarcals.

L'engranatge que permetrà l'articulació de les dues realitats, museus nacionals i museus locals, serà la creació de xarxes: xarxes territorials dels museus nacionals, xarxa dels museus locals de Catalunya i la xarxa de museus-serveis d'atenció museística.

A grans trets, es planteja un model basat en quatre museus nacionals: dos de nova creació, el de les Ciències Socials i el de les Ciències de la Natura o de la Terra, i dos de ja existents, el Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. A l'entorn dels quatre museus s'hauran d'anar vinculant els museus catalans en funció de la seva temàtica.

A banda d'aquest eix vertebrador, la futura xarxa de museus locals de Catalunya i la de museus-serveis d'atenció museística dibuixen un panorama força positiu i esperançador per als museus locals. La creació de les dues xarxes preveu l'assistència i la distribució de recursos. Els Serveis d'Atenció Museística (SAM) s'han plantejat per donar el servei assistencial necessari i per dinamitzar les col·leccions dels museus vinculats al SAM que els corresponguin. Els SAM seran els elements d'unió entre els museus nacionals i els museus locals i s'ha previst de crear-ne set, en funció de les futures vegueries.

Com a museu local, però, ens qüestionem si els SAM han d'anar en funció de les vegueries o bé en funció de les necessitats territorials. Un altre punt a tenir en compte és quin criteri se seguirà per establir els museus que acolliran el SAM, tenint en compte que a Catalunya hi ha un nombre força elevat de museus locals i pocs que ofereixin les exigències de qualitat mínimes. El Pla aposta perquè tots els museus catalans assolixin aquestes exigències. Caldrà que els pressupostos siguin els suficients per poder dur a terme el Pla; sense un bon finançament poc es podrà fer. De moment, hi ha un pressupost de 28 milions d'euros per donar un nou impuls als museus locals a partir de subvencions per a activitats i equipaments, per a documentació, per col·laborar en xarxa i, a partir del 2009, per impulsar nous museus. Pel que fa als museus nacionals, el nou pla és arriscat i ambiciós. En relació amb els museus locals, de moment, i per al període 2008-2010, la situació es presenta com el revulsiu necessari per a un panorama que fins avui ha sigut ben gris.

L'EXPOSICIÓ

Magatzems Cardellach, c/Sant Pere, 40 l'any 1945

Estem preparant la propera exposició temporal que, amb el títol “Les botigues del nostre record”, mostrarà, a partir de fotografies i objectes del fons del Museu vinculats als antics comerços de la ciutat, aquelles botigues de tota la vida, la majoria de les quals ja han desaparegut, però que formaven part del paisatge de Terrassa i de la seva quotidianitat. L'exhibició es podrà visitar a partir del mes de maig d'enguany a la sala d'exposicions temporals del Museu de Terrassa. Castell Cartoixa de Vallparadís.

Complementant l'exposició hi haurà el catàleg número 15 del Museu.

SERVEI EDUCATIU

Durant l'any 2007, el servei de monitoratge concertat del Museu va gestionar 305 sessions, amb un total de 7.823 usuaris. Aquestes xifres corresponen a:

VISITES: 168 i 4.280 usuaris

ITINERARIS: 89 i 2.327 usuaris

TALLERS: 48 i 1.216 usuaris

Hem participat a la 3a Fira de Museus i Educació, que enguany es va emmarcar en l'Expodidàctica, al 14è Saló dels Recursos per a l'Educació, que se celebrà dins el recinte firal de Montjuïc, del 3 al 5 d'abril.

Estand Museu a la zona Fira de Museus i Educació

A l'estand del Museu es va facilitar informació sobre les seves propostes didàctiques, adreçades al públic escolar i docent, i es va presentar

l'activitat del Museu *Una casa molt alegre*, adreçada a l'educació infantil.

LES COL·LECCIONS

Últims ingressos del Museu de Terrassa:

Donacions:

Acte de donació de la donació de Carme Paloma i Marro

- Un retrat d'Engràcia Astals Carbonell, de 1898 signat per V. Ferreres, donació de Carme Paloma i Marro.

- Una moneda, el sesterci, emès a Roma del 154 al 155 dC durant el mandat de l'emperador Antoní Pius. Donació de Ramon Rubinat i Rafecas.

- Una maqueta de cartró ploma d'un projecte d'altar del Sant Esperit, un model per a torxes del monument a Alfons Sala i un model de basament i un altre de capitell de les pilastres de la sala de juntes del Condicionament Terrassenc, objectes dissenyats per Eduard

Blanxart i Pàmies. Donació del mateix creador.

- Dues plaques commemoratives dedicades a Antoni Pujol i German. Donació de Magda Galí i Cairo.

Préstecs del Museu de Terrassa:

- Per a l'exposició "Del fons a la superfície", organitzada pel Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison i exhibida en el mateix centre del 29 de febrer a finals d'abril de 2008, el Museu de Terrassa cedeix dues pintures: *Crisantems*, de Teresa Romero i *Nu femení*, de Maria Soler Engràcia.

- Per a l'exposició-homenatge a Sebastià Freixas Vivó, celebrada a la sala quatre del Centre Cultural Caixa de Terrassa del 17 de gener al 2 de març de 2008, el Museu de Terrassa cedeix 6 pintures de l'artista: tres retrats, un paisatge urbà i dues natures mortes.

LES NOTÍCIES DEL MUSEU

L'any 2007, el Museu va rebre un total de 48.131 visitants. Aquests es desglossen de la manera següent:

Castell Cartoixa de Vallparadís 15.150

Conjunt Monumental de les Esglésies de Sant Pere 11.035

Centre d'Interpretació de la Vila Medieval de Terrassa 1.512

Casa Alegre de Sagrera 19.326

Claustre del convent de Sant Francesc 1.108

Nous projectes

El Museu ha participat en el programa Cultura i Proximitat amb el projecte Creuar les memòries. Recuperació de la memòria històrica de Ca n'Anglada. El programa ha estat endegat des de l'OPC de la Diputació de Barcelona. Xarxa de Museus Locals, . En aquest marc, el Museu ha produït l'exposició "Creuar les memòries" que des del passat 13 de març i fins el 13 d'abril

Inauguració de l'exposició "Creuar les memòries"

A l'entorn de l'exposició s'han programat diverses activitats: un recorregut comentat pel barri de Ca n'Anglada, el passat dia 5 d'abril i amb una participació de --- persones. La conferència "Història Social de Ca n'Anglada. Fenòmens migratoris d'ahir i d'avui" programada per al dia 9 d'abril al Centre Cívic Montserrat Roig, a les 7 de la tarda. També s'ha elaborat una proposta didàctica per a les escoles i una activitat específica de lleure per a l'esplai del barri.

L'AGENDA DEL MUSEU

Com cada any, el Museu serà present, amb una parada al Raval, a la Fira Modernista que enguany se celebra els dies 10 i 11 de maig.

Per al Dia Internacional dels Museus, hi ha prevista una activitat a l'entorn del bicentenari de la Guerra del Francès. L'acció, programada pel vespre del 15 de maig, tindrà com a marc la Casa Alegre de Sagrera. S'oferirà una visita comentada a la part conservada de la casa Sagrera (segle XIX) i un petit concert. Us en mantindrem informats.

AMICS DEL MUSEU

L'entitat ja té lloc web propi:

www.amicsdelmuseudeterrassa.org

Els refugis antiaeris de la Guerra Civil a Terrassa

El 9 d'abril de 1938 la Junta de Defensa Passiva de Catalunya va emetre una circular en la qual dictava a tots els ajuntaments del país una sèrie de disposicions a seguir. Així doncs, el govern local de la ciutat de Terrassa va decidir construir deu refugis públics repartits per tots els barris de la ciutat.

Plànol de la ciutat amb la situació dels refugis projectats

Segons la documentació conservada a l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa només es varen començar a fer els refugis número 1, 3, 6 i 9. El juliol de 1938 es va fer una avaluació de l'estat en què es trobaven els refugis: es va comunicar que no n'hi havia cap d'operatiu, que se n'havien començat a construir tres (els núm. 1, 3 i 9) i que la resta estaven en fase de projecte.

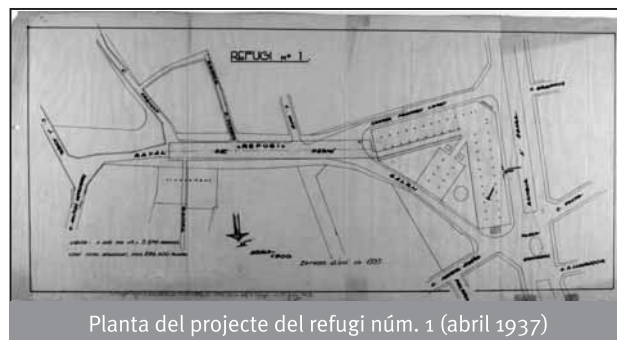
El 20 de setembre de 1938 es va decidir que calia fer un nou refugi, el número 10, situat sota d'un casal d'avis i menjador popular, a fi de salvaguardar la gent que habitava al sud de la vila i que no disposava de cap refugi en aquesta part de la ciutat.

Després de la Guerra Civil, el regim franquista va inventariar els refugis existents i el seu estat de conservació a fi de millorar-los i potenciar-ne l'ús per a una suposada confrontació.

Aquesta obsessió de principis dels quaranta es va perllongar fins al 1943 quan, per Decret llei, es paralitzaren les obres i recursos destinats a la construcció de refugis antiaeris i es van emprar per edificar habitatges protegits per a la població civil.

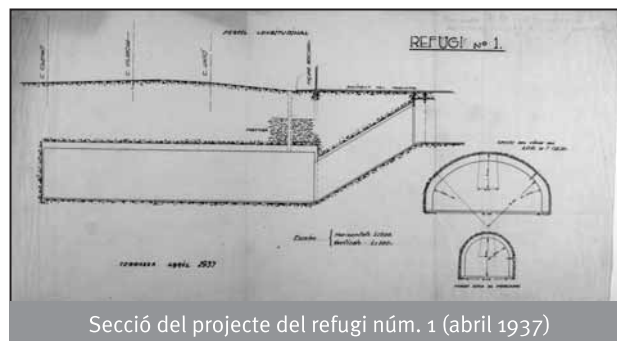
Refugi número 1:

Sota del Mercat de la Independència es va planificar un gran refugi, d'uns 130 metres de llargària amb una amplada de 10 metres, que se situaria al llarg del raval de Montserrat. Un cop finalitzada la construcció, tindria una capacitat per a unes 2.600 persones. Els accessos serien per rampes des del Mercat, pel carrer de la Vila Nova i per l'Ajuntament. Les parets i les voltes haurien de ser construïdes amb ciment armat o amb maó.

Planta del projecte del refugi núm. 1 (abril 1937)

De la idea inicial només es va arribar a excavar uns 30 metres. El 1945 un informe de l'oficina tècnica de l'Ajuntament va dictaminar l'estat deficient en què es trobava l'estructura i es van decretar les obres de rehabilitació.

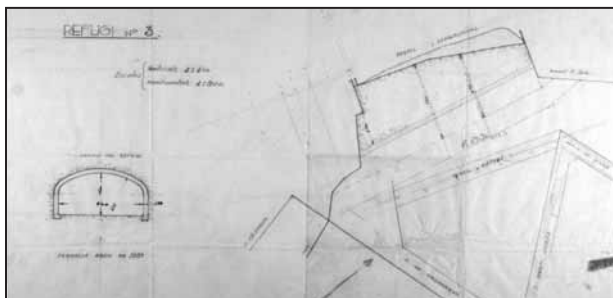
Secció del projecte del refugi núm. 1 (abril 1937)

Actualment només es conserva la rampa d'accés al refugi, que es fa servir com a magatzem i càmera frigorífica de les botigues del Mercat.

El corredor és un passadís descendent d'uns 40 metres de llargària per uns tres metres d'amplada. Tant la paret com les voltes estan obrades amb maó i ciment. A la part final s'obre una petita estança, que seria el refugi pròpiament dit, D'aquesta sala només en resten uns 20m², que estan destinats a magatzem.

Refugi número 3:

El projecte original consistia en una galeria de 80 metres de llargària per 8 metres d'amplada i 4 metres d'alçària. Estava previst que les parets i la volta fossin revestides amb maó. El refugi travessava de nord a sud el que eren, durant la Guerra Civil, els jardins de la caserna del Regiment de la Guàrdia Presidencial (a les escoles pies) i comptava amb una galeria addicional que unia l'estructura amb el casal.

Planta i secció del projecte del refugi núm. 3 (abril 1937)

És el refugi de la Guerra Civil més ben conservat i senyalitzat, malgrat que només queda un petit tram d'uns cinc metres. És una galeria excavada al terreny geològic que actualment resta a nivell de pas, ja que el turó on estava va ser rebaixat per extreure'n matèria prima per a la bòbila Segués.

Avui en dia, l'accés és per la porta del tram tapiat davant dels camps de futbol de l'Escola Pia de Terrassa. L'estança ha estat restaurada, tant l'interior com l'exterior. Actualment s'utilitza com a magatzem de material del centre educatiu.

Refugi número 10:

El darrer refugi que va projectar la Junta de Defensa Passiva Local es va aprovar cinc mesos després que els altres. Se situava sota un edifici religiós reconvertit en cuina popular i casal d'avis. Aquesta nova construcció tenia la missió de donar cobertura a la zona sud de la ciutat a més de donar protecció immediata a les persones que habitaven al casal de sobre.

El refugi havia de tenir dos accessos: un pel carrer del Concili Egarenc i un altre pel carrer

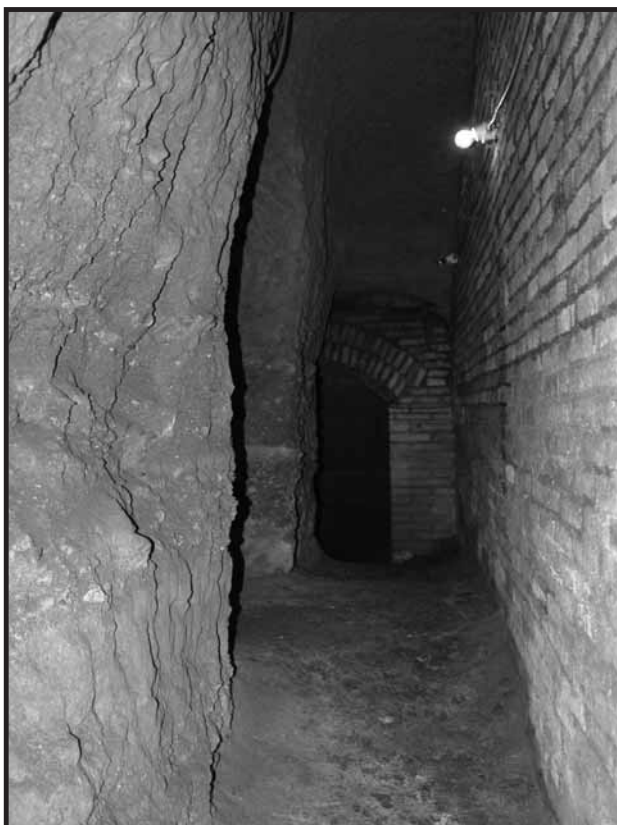

Tram del refugi núm. 3 conservat al pati de les Escoles Pies

del Pintor Fortuny. L'obra, segons el projecte, havia de ser feta amb ciment armat, voltes de formigó hidràulic i les parets d'argila cuita i ciment. L'edificació hauria de comptar amb serveis sanitaris, de ventilació i d'il·luminació.

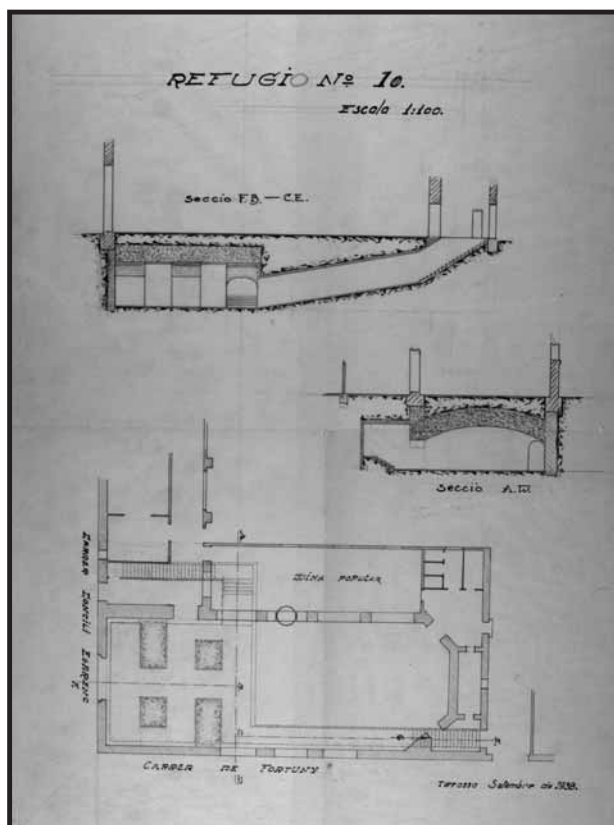
Interior tram conservat del refugi núm. 3

Passadís amb el mur posterior de reforç

Avui en dia l'entrada és per dins del convent de les Josefines, al carrer del Concili Egarenc, número 4. El refugi està en desús i poc conservat; només en resta una petita escala

d'accés d'obra al cantó del carrer del Concili Egarenc, l'altra està tapiada i molt malmesa.

Planta i seccions del projecte del refugi núm.10 (setembre 1938)

L'estructura del refugi està acabada però no tal com diu el projecte: no hi ha volta de maó i formigó, senzillament està excavat al terreny geològic. De fet encara es veuen les traces de pic realitzades a l'excavar-lo. Al cantó oesthi ha una paret de maó vist, posterior al refugi que es va bastir, possiblement, per sostenir el pes de la nau de l'església que hi ha sobre.

Estat actual de la part central del refugi

Jaume Díaz, Joan Piera, Jordi Ramos

A TERRASSA

Amics de les Arts i Joventuts Musicals
(c. del Teatre, 2, telèfon 93 785 92 31,
www.amics.terrassa.net)

- Exposició de fotografia multimèdia de Pablo Baqué, “Cartoixans”, fins a l'1 de maig.

Centre de Documentació i Museu Tèxtil (CDMT)
(c. de Salmerón, 25, telèfon 93 731 52 02,
www.cdmt.es)

- Exposició “Xavier Gosé (1876-1915). De la Barcelona dels Quatre Gats al París elegant”, abril/setembre

- Exposició “La Métisse. Creacions de Fatima Levêque”, fins al 9 de maig

Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
(rambla d'Ègara, 270, telèfon 93 736 89 66,
www.mnactec.cat)

- Exposició “Habita et Labora. Colònies industrials a Catalunya”, del 21 de maig al 21 de setembre

Sala Muncunill (pl. Didó, 3, telèfon 93 783 27 11, www.terrassa.cat/artsvisuals)

- “Babylonian GhettoBlaster”, instal·lació de Sergi Botella, fins al 4 de maig.

ALTRES

- El Museu de Sant Cugat ha obert una nova sala de la seva exposició permanent, “*La fundació del Monestir*”, que presenta el context històric i religiós en què es produí aquesta fundació.

- “*Roma Amor*”, exposició al Museu Arqueològic de Tarragona, fins a l'1 de juny.

- “*Recordar per no tornar-hi. Cartells de la Guerra Civil de l'Abadia de Montserrat*”, al Museu de Montserrat, fins al 8 de juny.

- “*El retrat a la col·lecció del Museu d'Art de Sabadell*”, exposició al Museu d'Art de Sabadell, del 12 de juny al 20 de juliol.

- “*Del Nil a Catalunya. El llegat d'Eduard Toda*”, exposició al Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca de Reus, fins al 12 d'octubre.

EN LÍNIA

Increïble el web www.arqueotur.org Ofereix informació i la possibilitat de viatjar a jaciments arqueològics, museus d'arqueologia i excavacions de totes les èpoques i d'arreu del món.

Una obra de Joan Llimona i Bruguera al Museu de Terrassa

FITXA TÈCNICA

Autor: Joan Llimona i Bruguera (signat: angle inferior dret)

Data: sense datar

Materials: dibuix al carbó sobre paper

Mides: 67x 42 cm

Número de registre: MdT 12221

Ubicació: Dipòsits del Museu de Terrassa

Dibuix de dues figures femenines

El fons del Museu de Terrassa conserva una obra del pintor barceloní Joan Llimona i Bruguera (1860-1926); es tracta d'un dibuix al carbó on apareixen representades dues figures femenines de cos sencer, recolzades sobre una paret. El personatge de l'esquerra, d'aparença més jove, pren un protagonisme especial respecte a l'altra figura que està en un segon terme, a l'ombra de la primera, tot i que les figures es troben en un mateix pla. Aquest efecte ve donat pel tractament del dibuix: la figura més jove, al contrari de

l'altra, està dibuixada de forma més definida, amb un tipus de línies més netes.

Aquest dibuix tracta una de les constants temàtiques dins la trajectòria artística del pintor: la figura femenina vista com a dona virtuosa. Aquestes dones, recollides i pensatives, representen per a Joan Llimona l'ideal femení, el símbol de

la dona catalana en tant que exemple de virtut. Unes dones discretes i prudents que abaixen la mirada per no creuar-se amb la de l'espectador. Unes figures que transpiren espiritualitat, emmarcades dins un context absolutament realista. Joan Llimona amb la seva particular visió de l'art i de la vida, marcada per un profund catolicisme, fa de les figures femenines un model dels valors i de les virtuts cristianes. Per a Llimona, l'ideal de bellesa de la dona residia no tant en el seva part física com en la part espiritual.

Cal remarcar la faceta de dibuixant de Joan Llimona, no únicament per l'excel·lència dels seus dibuixos, sinó perquè el dibuix és la base de la seva pintura.

Joan Llimona empenygué una formació artística, prop de Frederic Trias, que complementà amb l'assistència a l'Escola de Llotja de Barcelona i la seva estada a Roma, on anà, després d'abandonar els seus estudis d'arquitectura, per acompanyar el seu germà, Josep Llimona (1864-1934). Aquest últim havia obtingut, quan encara no era major d'edat, la Pensió Fortuny, beca que atorgava l'Ajuntament de Barcelona.

L'artista que ens ocupa es dedicà, entre altres coses, a la decoració mural d'espais públics i privats. Va decorar tant interiors d'habitatges com edificis religiosos. Entre les seves obres més destacades cal mencionar: com a obra privada, la decoració del menjador de la casa barcelonina de can Recolons, el 1905, i com a obra pública en un edifici religiós, les pintures de la volta del cambril de Montserrat, el 1898.

D'aquest personatge també en cal destacar el seu vessant profundament religiós, amb una ideologia militantment catòlica, que el va portar, juntament amb d'altres artistes, a escindir-se del Cercle Artístic de Barcelona i fundar, el 22 de febrer de 1893, el Cercle Artístic de Sant Lluç. Joan Llimona fou un dels principals instigadors de la iniciativa i el primer president de l'entitat. Joan Llimona va ser visitant assidu de Terrassa pels vincles familiars del seu germà Josep. Aquest últim es casà l'any 1890 amb Mercè Benet i Salas, filla del metge Rafael Benet i Petit, que exercí a la ciutat de Terrassa durant 34 anys.

Castell Cartoixa de Vallparadís

c. de Salmerón, s/n
08222 Terrassa
Tel. 93 785 71 44
Horaris: de dimarts a dissabte
de 10 a 13.30 h i de 16 a 19 h
Diumenges d'11 a 14 h
Dilluns i festius tancat

Conjunt Monumental de les Esglésies de Sant Pere

Plaça del Rector Homs, s/n
08222 Terrassa Tel. 93 783 37 02
Horaris: de dimarts a dissabte
de 10 a 13.30 h i de 16 a 19 h
Diumenges d'11 a 14 h
Dilluns i festius tancat

Casa Alegre de Sagrera

c. de la Font Vella
08221 Terrassa
Tel. 93 731 66 46
Horaris: de dimarts a dissabte
de 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Diumenges d'11 a 14 h
Dilluns i festius tancat

Centre d'Interpretació de la Vila Medieval de Terrassa

Plaça de la Torre del Castell Palau, s/n
08221 Terrassa
Horaris: cal reserva prèvia

Claustre del convent de Sant Francesc d'Assís

Plaça del Doctor Robert, 1
08221 Terrassa
Horaris: de dilluns a divendres
de 10 a 13.30 h i de 17 a 19 h

Edició: Ajuntament de Terrassa. IMCET.

Museu de Terrassa

Coordinació: Museu de Terrassa

Fotografies: Museu de Terrassa, Joan Cardellach

Disseny gràfic i impressió: Grup Digital

Dip. Leg: B-26.574/2000

Tiratge: 1.100 exemplars

Ajuntament **de Terrassa**

Cultura

Museu de Terrassa

Direcció i Serveis:

c. dels Gavatxons, 9

08221 Terrassa

Tel. 93 789 27 55 / 93 739 70 72

Fax 93 736 80 68

museudeterrassa@terrassa.cat

Amb la col·laboració:

**Amics del
Museu de
Terrassa**

**TOTHOM
SUMA**